

Akavan Erityisalojen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työaikalain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/16669/2026

Akavan Erityisalat on monialainen ammattiliitto, joka muodostuu 19 jäsenjärjestöstä. Jäsenemme työskentelevät muun muassa kulttuurin, hallinnon, viestinnän, liike-elämän ja hyvinvoinnin parissa asiantuntija- ja esihenkilötehtävissä.

Akavan Erityisalat kannattaa esitystä. Ehdotettu laiminlyöntimaksu on tarpeellinen ja oikeasuhtainen keino tehostaa työaika- ja vuosilomakirjanpidon sekä työvuoroluetteloiden noudattamista. Ehdotus täydentää nykyisiä kehotuksia ja rikosprosessia, nopeuttaa vakaviin epäkohtiin puuttumista, sekä vahvistaa työntekijöiden oikeusturvaa ja yritysten tasavertaista kilpailua.

Asiantuntijatyössä työ on usein itsenäistä, tulospainotteista ja hybridimuotoista, jolloin työ- ja vapaa-ajan raja hämärtyy helposti. Luotettava työaikakirjanpito on siksi erityisen tärkeää asiantuntijatyössä tehden näkyväksi todellisen työmäärän, suojaamalla palkattomalta ylityöltä ja lepoaikojen rikkomiselta sekä turvaamalla oikeusturvaa riitatilanteissa.

Joustavien työaikamuotojen osalta esitys säilyttää nykytilan, jossa liukuvaa tai joustotyöaikaa koskeva sopimus korvaa työvuoroluettelon ja joustotyöajassa työntekijän itseilmoitus riittää työaikakirjanpidon pohjaksi. Akavan Erityisalat pitää kuitenkin tärkeänä, että soveltamiskäytännön selkeästä täsmentämisestä tullaan huolehtimaan.

Uuden laiminlyöntimaksun myötä on nähtävissä riski, että soveltamistasolla valvonta ja tulkinnat saattaisivat kiristyä. Kun laiminlyönnistä seuraa suora taloudellinen sanktio, sekä työnantajat että työsuojeluviranomaiset saattavat varmuuden vuoksi ryhtyä edellyttämään tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa seurantaa kuin laki edellyttää.

Asiantuntijatyössä, jossa joustavat työaikamallit ja itseilmoitus ovat yleisiä ja tarpeellisia, tällainen kehitys heikentäisi joustavuutta ja lisääisi turhaa hallinnollista taakkaa ilman, että työntekijöiden suoja tosiasiallisesti paranisi. Siksi on tärkeää, että soveltamiskäytäntöä ohjataan selkeästi jo nyt siten, että itseilmoitus säilyy riittävänä myös jatkossa.

Työsuojeluviranomaiselle esitetty resurssilisäys on myös tarpeellinen ja kannatettava. Samalla tulee kuitenkin panostaa neuvontaan sekä digitaalisiin, kevyisiin seurantaratkaisuihin, jotka sopivat asiantuntijatyöhön.

Yhteenvedona Akavan Erityisalat pitää esitystä kannatettavana. Soveltamiskäytännössä on kuitenkin huomioitava asiantuntijatyön joustavuus ja itsenäisyys, jotta seuranta suojaa itsenäistä asiantuntijatyötä tekeviä jäseniämme ilman turhaa byrokratiaa.